

απόψεις

Η ατέρμονη συζήτηση για τους φορολογικούς παραδείσους...

Τον τελευταίο καιρό, μεγάλη συζήτηση γίνεται για τους φορολογικούς παραδείσους καθώς και τα φορολογικά κίνητρα που παρέχουν γειτονικές βαλκανικές μας χώρες, όπως η Αλβανία και η Βουλγαρία· κίνητρα όπως οι χαμηλοί φορολογικοί συντελεστές στην επιχειρηματική δραστηριότητα, έναντι των αντίστοιχων της χώρας μας, μέσω των οποίων επιχειρείται η προσέλκυση επενδύσεων και η εθνική οικονομική ανάκαμψη.

Κατά την πρόσφατη έκθεση της διεθνούς Οργάνωσης ΟΧFAM για την καταπολέμηση της φτώχειας, κύριο χαρακτηριστικό των φορολογικών παραδείσων είναι η παροχή περιβάλλοντος μηδενικού ή ελάχιστου φορολογικού βάρους, με τρόπο ώστε να διευκολύνεται απόλυτα η αφορολόγητη ή η σχεδόν μηδενική φορολογική επιβάρυνση της διεθνούς κερδοσκοπικής δραστηριότητας. Η κατάταξη των φορολογικών παραδείσων από τον ευνοϊκότερο προς τον λιγότερο ευνοϊκό για την αφορολόγητη μεταφορά κερδών, πραγματοποιήθηκε από τον Οργανισμό ΟΧFAM με την χρησιμοποίηση τεσσάρων κυρίων κριτηρίων: συντελεστής φόρου εισοδήματος σε εταιρικά κέρδη, φορολογικά κίνητρα (όπως πολύ χαμηλή φορολόγηση) για εμπορική δραστηριότητα, μηδενικοί συντελεστές παρακράτησης φόρου, μηδενική ή ελάχιστη συνεργασία ή συμμετοχή σε διεθνείς συμβάσεις για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής.

Τα αποτελέσματα της έρευνας της ΟΧFAM μοιάζουν να είναι με δυσάρεστο τρόπο εντυπωσιακά, παρά τις όσες προσπάθειες καταβάλλονται τα τελευταία χρόνια τόσο από τη μεριά του ΟΟΣΑ όσο και από τη μεριά της Ε.Ε. και των G20 για τον περιορισμό της μεταφοράς κερδών για λόγους φοροαποφυγής και την εξάλειψη των φορολογικών παραδείσων. Ως χειρότερο κράτος για τη διασφάλιση περιβάλλοντος αποφυγής φόρου χαρακτηρίστηκαν από τους ερευνητές της Οργάνωσης οι Βερμούδες, οι οποίες προσφέρουν μηδενικό συντελεστή εταιρικής φορολογίας, μηδενικούς συντελεστές παρακράτησης φόρων και μηδενική συμμετοχή σε διεθνή συμφωνία καταπολέμησης της φοροδιαφυγής. Ακολουθούν, τα Νησιά Κάιμαν, η Ολλανδία, η Ελβετία, η Σιγκαπούρη, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, το Κουρασάο, το Χονγκ-Κονγκ, η Κύπρος, οι Μπαχάμες, το Τζέρσεϊ, τα Μπαρμπάντος, ο Μαυρίκιος και οι Βρετανικές Παρθένες Νήσοι. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι κατά τον διεθνή Οργανισμό τέσσερα κράτη-μέλη της Ε.Ε. (Ολλανδία με μηδενική παρακράτηση και με φορολογικά κίνητρα, Ιρλανδία με κίνητρο το χαμηλό συντελεστή εταιρικής φορολογίας, το Λου-

ξεμβούργο με μηδενική παρακράτηση και με φορολογικά κίνητρα, η Κύπρος με μηδενική παρακράτηση και κίνητρο τον χαμηλό φορολογικό συντελεστή) και η Ελβετία (με μηδενική παρακράτηση και με φορολογικά κίνητρα) βρίσκονται ψηλά στη λίστα των φορολογικών παραδείσων και τούτο παρά τις προσπάθειες των τελευταίων ετών για ομογενοποίηση των άμεσων φόρων, τις προσπάθειες περιορισμού της φοροαποφυγής και της διαφθοράς που καταβάλλονται μέσω BEPS και παρά τα ειδικότερα μέτρα ελέγχου των παθητικών εισοδημάτων, των τιμών ίσων αποστάσεων, των κανόνων αποφυγής τεχνικής μεθόδευσης κ.ο.κ.

Είναι προφανές ότι στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, ιδίως κατά τα τελευταία δέκα χρόνια, πολλές χώρες έχουν επιδοθεί σε έναν αγώνα παροχής φορολογικών κινήτρων, ιδίως παροχής χαμηλών φορολογικών συντελεστών προς την εμπορική δραστηριότητα, ώστε να προσελκύσουν στην επικράτειά τους επενδύσεις και με τον τρόπο αυτόν να αυξήσουν την απασχόληση, το εισόδημα και την αποταμίευση και εν τέλει το συνολικό τους προϊόν. Μάλιστα, πολλές χώρες παρέχουν τέτοιας έκτασης φορολογικά κίνητρα, ώστε συχνά το κόστος αυτών να ξεπερνά το ύψος των κρατικών δαπανών που διατίθενται για την παιδεία (βλ. Νιγηρία) ή την υγεία (βλ. Κένυα).

Κατά τα τελευταία δέκα χρόνια ο μέσος όρος του εταιρικού συντελεστή φόρου εισοδήματος έχει μειωθεί από 27,5% σε 23,6% σήμερα. Ειδικότερα, στις χώρες του G20, η μείωση αυτή κυμαίνεται από το 40% πριν 25 χρόνια στο 30% σήμερα. Ενώ, κατά τον ΟΟΣΑ, μεταξύ 2007 και 2014, ο μέσος όρος εταιρικών κερδών και εισοδημάτων μειώθηκε από ποσοστό 3,6% σε ποσοστό 2,8% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, γεγονός που χειροτερεύει τη διεθνή οικονομική κρίση. Ενώ, κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια, τα κέρδη των μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων φαίνεται να έχουν εκτοξευθεί (2 τρις δολάρια το 1980, 7,2 τρις δολάρια το 2013).

Είναι αυτονόητο ότι η επιχειρηματική δραστηριότητα εξ ορισμού «νομιμοποιείται» να επιδιώκει την βέλτιστη μεθόδευση για την κτήση κερδών, χωρίς αυτό να συνιστά εγκληματική ή αποδοκιμαστέα ενέργεια. Αντίθετα, ο βέλτιστος επιχειρηματικός σχεδιασμός συνιστά αιτούμενο της ανάπτυξης. Όμως, στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης, η αδιαφάνεια στην κτήση κέρδους και η δυνατότητα μεταφοράς του προκειμένου να διαφύγει εντελώς της φορολογίας στο κράτος, στο οποίο κατ' ουσία αυτό παράγεται, οδηγεί στην αύξηση της εισοδηματικής ανισότητας. Όσο ο συντελεστής GINI (συντελεστής που μετρά την εισοδηματική διανομή) απομακρύνεται από το 0 (τέλεια ισορροπία) και αγγίζει την μονάδα (τέλεια ανισορροπία) δημιουργεί κοινωνική αντίδραση στα ευρύτερα στρώματα του πληθυσμού και τα οδηγεί όλο και πιο κοντά στην μετακίνηση, στην ριζοσπαστικοποίηση και τελικά απειλεί θεμελιώδεις αρχές του τρόπου οργάνωσης των κοινωνιών στον αναπτυσσόμενο και αναπτυσσόμενο κόσμο.

Προφανώς με τα πιο πάνω παραβιάζουμε θύρες ανοικτές. Όμως, καλό είναι να τα επισημαίνουμε ξανά και ξανά, μέχρι να καταστεί κοινός τόπος η ανάγκη οριοθέτησης ενιαίων και κοινά αποδεκτών κανόνων αναδιανομής μέσω της φορολογίας των εισοδημάτων, με τέτοιο τρόπο ώστε η επιχειρηματικότητα να μην απολέσει το κίνητρο της να αναπτύσσεται και η ευρεία μάζα του πληθυσμού να μπορεί να διασφαλίζει και επιπρόσθετα να διεκδικεί κάτι περισσότερο από το ελάχιστο όριο της αξιοπρεπούς της διαβίωσης.

Ασπασία Μάλλιου